

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ ГІРНИЧОЇ СПРАВИ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА
БУДІВНИЦТВА
КАФЕДРА НАУК ПРО ЗЕМЛЮ

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри наук про Землю

_____ Олена ГЕРАСИМЧУК
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

зі спеціальності 103 «Науки про Землю»
на тему: **«Особливості водокористування Полонської ОТГ Хмельницької області»**

Виконала: студентка IV курсу, групи НЗ-1

ЦИМБАЛЮК Анна Вікторівна _____ (прізвище, ім'я, по батькові) _____ (підпис)

Керівник: доцент кафедри наук про Землю, кандидат технічних наук, доцент

СКИБА Галина Віталіївна _____ (посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) _____ (підпис)

Рецензент: доктор біологічних наук, професор

ШЕВЧУК Лариса Миколаївна _____ (посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали) _____ (підпис)

Засвідчую, що кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Студент _____ (підпис)

Житомир – 2024 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ ГІРНИЧОЇ СПРАВИ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА
БУДІВНИЦТВА
КАФЕДРА НАУК ПРО ЗЕМЛЮ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

зав. кафедри наук про Землю

_____ Олена ГЕРАСИМЧУК
«23» лютого 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу

Студентки ЦИМБАЛЮК Анни Вікторівни

Тема роботи: «Особливості водокористування Полонської ОТГ Хмельницької області»

Затверджена Наказом університету від «23» січня 2024 р. № 21/с

Термін здачі студентом закінченої роботи 30.05.2024

Вихідні дані роботи

Об'єкт: водні ресурси Полонської ОТГ

Предмет: екологічний стан водних об'єктів на території громади

Консультанти з кваліфікаційної роботи із зазначенням розділів, що їх стосуються

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
I	СКИБА Галина	25.02.2024	25.02.2024
II	СКИБА Галина	05.03.2024	05.03.2024
III	СКИБА Галина	12.04.2024	12.04.2024
IV	СКИБА Галина	25.04.2024	25.04.2024

Керівник _____
(підпис)

Календарний план

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Охарактеризувати та виділити основні водні ресурси на території громади	29.02.2024	Виконано
2	Дослідити сферу водокористування в межах громади та встановити основні джерела забруднення води	15.03.2024	Виконано
3	Здійснити екологічну оцінку стану водних ресурсів та на їх основі розробити рекомендації щодо покращення їх якості	29.03.2024	Виконано
4	Розробити рекомендації для водокористування	30.04.2024	Виконано

Студент _____
(підпис)

Керівник _____
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ЗАКОНОДАВСТВО В СФЕРІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ	7
1.1 Склад водного фонду України.....	7
1.2 Правовий режим земель водного фонду.....	14
РОЗДІЛ 2. СТАН ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ І ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	18
2.1 Проблеми використання водних ресурсів	18
2.2 Методи моніторингу та аналізу земель водного фонду	21
2.3 Стан водних ресурсів на території Хмельницької області	24
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ В МЕЖАХ ПОЛОНСЬКОЇ ОТГ.....	29
3.1 Характеристика природно-кліматичних та гідрографічних чинників об'єкту	29
3.2 Аналітична характеристика водних ресурсів на території громади	30
3.3 Проблеми у сфері водокористування на території Полонської ОТГ	31
РОЗДІЛ 4. РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ОКРЕСЛЕНИХ ПРОБЛЕМ.....	36
4.1 Узагальнення встановлених проблем у сфері водокористування на території Полонської ОТГ	36
4.2 Рекомендації щодо покращення якості водного фонду на території громад.. ..	38
ВИСНОВКИ.....	40
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	41
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	43
ДОДАТКИ.....	47
ДОДАТОК А.....	47
ДОДАТОК Б	48

ВСТУП

Актуальність теми. Водні ресурси України є основним джерелом питної води для населення та є цінним надбанням для країни, регіонів та громад. Вони мають особливі характеристики, які відрізняють їх від інших природних ресурсів, таких як земля, надра, ліси, пасовища та луки .

Україна за рівнем водозабезпеченості посідає одне з найнижчих місць серед європейських країн, але за водоемністю валового національного продукту вона перевищує більшість країн. У міру використання водних ресурсів нашої країни води ще більше забруднюються. Водокористування у господарських цілях на території України здійснюється у великих масштабах, одночасно з екологічно небезпечним використанням водних масивів і як наслідок їх забруднення [1].

Усі види водних ресурсів характеризуються високим ступенем динаміки та взаємопов'язаності, що пояснюється об'єктивними процесами кругообігу води в природних екосистемах. Завдяки цим характеристикам існує можливість різнобічного та багатофункціонального використання певної кількості водних ресурсів, що сприяє раціональному використанню водних ресурсів світовим суспільством. Водночас досить велика частка споживачів (промисловість, сільське та комунальне господарство) безповоротно вилучає воду з річок, озер, водосховищ і водоносних горизонтів .

Інші використовують не саму воду, а енергію водної поверхні чи водойми в цілому (гідро електроенергетика, водний транспорт, рибництво, птахівництво, мисливство), і при цьому більшою чи меншою мірою забруднюють водне середовище, чим шкодять навколишньому середовищу. Це зобов'язує нас розвивати енергозберігаючі системи водоспоживання. Перш за все, було б розумно зменшити скидання стічних вод, знизити рівень їх забруднення та збільшити ступінь повторного використання вже використаної води, особливо для промислових цілей, виробництва, сільського господарства тощо.

Мета і завдання роботи. Метою роботи є аналіз показників якості води джерел водопостачання на території Полонської ОТГ та розробка рекомендацій для їх покращення.

Виходячи з мети роботи були поставлені та вирішені **завдання:**

- охарактеризувати та виділити основні водні ресурси на території громади;
- дослідити сферу водокористування в межах громади та встановити основні джерела забруднення води;
- здійснити екологічну оцінку стану водних ресурсів та на їх основі розробити рекомендації щодо покращення їх якості.

Об'єкт дослідження: водні ресурси Полонської ОТГ.

Предмет дослідження: екологічний стан водних об'єктів на території громади.

Апробація результатів дослідження: Участь у Всеукраїнській науково-практичній on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Гірничі, будівельні, природоохоронні технології та екологія» (присвяченої Дню науки) 15 травня 2024 року.

Цимбалюк А.В. Особливості водокористування Полонської громади Хмельницької області. Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Гірничі, будівельні, природоохоронні технології та екологія» (присвяченої Дню науки) 15 травня 2024 року. Житомир: Житомирська політехніка, 2024. С. 46.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, основної частини із 4 розділів, висновків, рекомендацій та використаної літератури. Вся робота має 50 сторінок. В тексті налічується 8 рисунків. Список використаної літератури складає 33 найменування.

РОЗДІЛ 1

ЗАКОНОДАВСТВО В СФЕРІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

1.1. Склад водного фонду України

Водні масиви з їх частинами – це об’єкти різних відносин, що керуються водним законодавством України. Розподіл водних масивів на види є важливим у практичному та теоретичному значенні щоб удосконалювати правовий режим використання та охорони вод [2].

Дане питання вивчалось рядом вчених у сфері екологічного права, а саме: О. С. Баб’як, В. Д. Басай, А. П. Гетьман, В. М. Комарницький, Н. Р. Малишева, В. Л. Мунтян, В. К. Попов, В. І. Семчик, В. І. Федорович, Ю. С. Шемшученко, Г. В. Анісімова, Г. І. Балюк, А. Г. Бобкова, І. І. Каракаш, В. В. Костицький, М. І. Малишко, О. О. Погрібний, С. В. Разметаєв, Н. І. Титова, В. С. Шахов, М. В. Шульга та ін., та через недоліки у законодавчій системі необхідно і надалі досліджувати правовий режим водного фонду нашої країни.

Згідно зі статтею 3 ВКУ, всі води що розміщені в межах території України утворюють її водний фонд. У таблиці 1. 1. Наведені три групи з яких складається водний фонд України [1].

Таблиця 1. 1

Склад водного фонду України

Водний фонд України		
Поверхневі води: природні водойми (озера); водотоки (річки, струмки); штучні водойми (водосховища, ставки) і канали, крім каналів на зрошувальних і осушувальних системах; інші водні об’єкти.	підземні води та джерела.	внутрішні морські води та територіальне море.

Склад водного фонду України – це розподіл водних об’єктів (поверхневі, підземні, морські) за їх природно-географічною характеристикою. При цьому

видове різноманіття водойм налічує більшу кількість. Тому типи водних об'єктів у статті 3 Водного кодексу України слід розглядати не як буквальні типи, а як три групи водних об'єктів, кожна з яких має свої класифікаційні характеристики типу водного об'єкта.

Усі водні об'єкти, що входять до водного фонду, повинні бути зареєстровані в державному водному кадастрі, який включає дані кількісного та якісного обліку показників, реєстр водокористування та даних обліку водокористування. Держводфонд України знаходиться під протекцією держави.

За винятком підземних вод, водні об'єкти безпосередньо пов'язані з землями, вкритими водою, і становлять категорію земель водного фонду. Склад земель водного фонду України визначено статтею 4 Водного кодексу України [1] та статтею 58 Земельного кодексу України [2]. Землі водного фонду складається з земель зайнятих: морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами та островами; прибережні захисні смуги навколо берегів, річок і водойм; водогосподарські об'єкти, інші водогосподарські споруди і канали та наділи до них; прибережні водні шляхи. Оскільки різні категорії вод мають різні природні, економічні та юридичні властивості, їх можна юридично класифікувати на різних рівнях, з багатьох аспектів і відповідно до різних стандартів.

Відповідно до статті 19 Земельного кодексу України за основним цільовим призначенням землі в Україні поділяються на такі категорії:

- землі сільськогосподарського призначення;
- землі житлової та громадської забудови;
- землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення;
- землі оздоровчого призначення;
- землі рекреаційного призначення;
- землі історико-культурного призначення;
- землі лісового господарства;
- землі водного фонду;

- землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та інших цілей [2].

Отже, в основі поділу земель лежить характеристика цільового призначення, і ця класифікація визначає структуру Земельного кодексу України.

Водночас такої єдиної класифікації для води не існує, тому структура Водного кодексу України не залежить від поділу водойми, який вона надає.

«Тому відповідно до правової системи водні об'єкти поділяються на водні об'єкти загальнодержавного значення та водні об'єкти місцевого значення. Водний кодекс України визначає, що до важливих водних об'єктів загальнодержавного значення належать: внутрішні моря та територіальні води, підземні води, які є джерелом централізованого водопостачання, поверхневі води (озера, водосховища, річки, канали), що розташовані та використовуються на території кількох регіонів, та всі їх притоки; водойми в межах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення та водойми віднесені до лікувальних» [9].

До водних об'єктів місцевого значення відносять: поверхневі води, які розміщені та використовуються в межах певної області і не є об'єктом загальнодержавного значення, підземні води, які не можуть використовуватися як джерело централізованого водопостачання (стаття 5) [1]. Перелік річок і водойм місцевого значення затверджено наказом Держкомводгоспу України від 3 червня 1997 р. №41 «Про затвердження Переліку річок і водойм, віднесених до водних об'єктів місцевого значення» [3].

Класифікація водних об'єктів на води національного та місцевого значення має велике практичне значення, оскільки необхідна для створення відповідних правових систем їх використання та охорони. Перш за все, залежно від цінності води, необхідно визначити рівень юридичної відповідальності за порушення правових норм її використання. По-друге, від вартості водного об'єкта залежать чинники, за допомогою яких державні установи (центральні чи місцеві) здійснюють управління та контроль за використанням та охороною вод, а також за відновленням водних ресурсів.

Водні об'єкти залежно від природних властивостей поділяються на підземні та поверхневі.

«Поверхневі води є багатофункціональними і можуть використовуватися для однієї або кількох цілей одночасно. Площа поверхневих вод України становить 24,1 тис. км²., що відповідає 4,0 % загальної території держави (603,7 тис. км²). Більшість із них мають географічні назви (моря, річки, озера). До поверхневих вод належать поверхневі водойми та водотоки» [9].

Наразі у чинному Водному кодексі України визначення поняття водотоку відсутнє. Крім того, різні екологічні джерела, в загальному, визначають поверхневі водотоки як поверхневі води, в яких вода перебуває в стані постійного руху [9].

До поверхневих водотоків відносять річки, струмки та канали. Відповідно до статті 79 ВКУ, залежно від площі водозбірного басейну річки поділяються на великі (понад 50 тис. км²), середні (2-50 тис. км²) та струмки (до 2000 км²) [2].

Україні налічується 63 119 річок, з них 9 великих (Дунай, Тиса, Дністер, Південний Буг, Дніпро, Прип'ять, Десна, Сіверський Донець, Західний Буг), середніх – 81 річка, малих – 63 029 річок [9].

Важливе місце серед водних шляхів займають канали. На території України побудовано 7 великих каналів довжиною 1021 км і продуктивністю 1000 м³ води за секунду, 10 каналів великого діаметру, якими вода надходить у низинні водойми України [4].

У проекті Закону України «Про внесення змін до ВКУ» канал визначається як штучний водний шлях або водний шлях, створений на поверхні землі та є частиною водогосподарської системи [5]. Доречно заповнити цю щілину у змісті статті 1 ВКУ та закріпити це поняття. Струмок – невелика водна артерія, що бере початок із джерела [6].

До поверхневих вод належать озера, водосховища, ставки. Згідно зі статтею 1 ВКУ водоймою є об'єкт недренованих або повільно поточних поверхневих вод, а водосховищем – штучна водойма об'ємом понад 1 млн. м³, які було споруджено для створення джерела води та регулювання її стоку [1].

На території України будується 1160 водосховищ загальним об'ємом понад 55 млрд м³. До найбільших водосховищ на території України належать:

- водосховища Дніпровського каскаду (Київське, Канівське, Кременчуцьке, Дніпродзержинське, Дніпровське, Каховське);
- Дністровське водосховище на річці Дністер;
- Краснооскільське водосховище біля річки Оскіл;
- Печенізьке водосховище біля річки Сіверській Донець.
- Карачунівське на річці Інгулець [3, с. 67].

Згідно зі статтею 1 ЗКУ, озером є природна западина суші, заповнена прісною або морською водою [2]. На території України близько 20 тисяч озер, що становить 0,3% території країни, у тому числі понад 7 тисяч озер площею від 0,1 км² і більші, 43 мають площу більшу 10 км².

Великі озера розміщуються в пониззі Дунаю і на узбережжі Чорного моря (Кагул, Ялпуг, Китай, Сасик, Катлабуг.). В межах басейну Західного Бугу знаходиться озеро Світязь, а найбільшим з гірських озер є Синевир [3].

Ставком називають штучно створену водойму з максимальною місткістю 1 м³ [2]. На території України створено 28 тисяч ставків [4].

Моря за поділом бувають внутрішні або відкриті. Азовське море відносять до внутрішніх, а Чорне море є відкритим.

Визначення внутрішніх і територіальних вод України встановлено Законом України від 04. 11. 1991 № 1778-12 «Про державний кордон України». Відповідно до чинного законодавства внутрішні води України – це морські води, розташовані в напрямку узбережжя від прямої лінії відліку ширини територіального моря України, водних об'єктів українських портів, який розмежований лінією, що проходить через постійну портову споруду, яка виступає в сторону моря; води бухт, заток, лиманів, гаваней та рейдів, узбережжя яких повністю належить Україні, по прямій лінії, проведеній від берега до берега в місці, де з боку моря вперше утворюється один або кілька проходів, ширина кожного не перевищує 24 морських миль; води бухт, заток, та лиманів, гаваней та рейдів, що історично належали Україні; частина води річок, озер та інших водойм, береги яких

належать Україні та обмежені державним кордоном (стаття 6). Територіальне море України – територіальне море шириною 12 морських миль, рахуючи від найвищої лінії як материка, так і островів, що належать Україні, або від прямої вихідної лінії, що з'єднує відповідні точки. Географічні координати цих пунктів затверджуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (стаття 5) [7].

Основна частина цих земель – це землі, вкриті водою. Фактично, всі водні об'єкти займають територію, на якій вони розташовані. Єдиний виняток становлять підземні води і джерела, оскільки вони знаходяться в надрах Землі. Землі, покриті водою, включають лише ті ділянки, які тривалий час були покриті водою (1 рік). Земля, покрита водою протягом короткого часу, не відноситься до земель, покритим водою. До цих земель також не відносяться земельні ділянки, на яких розташовані штучні басейни, муніципальні та промислові системи водопостачання і т. д.

2-й тип земель водного фонду складається із земель, зайнятих болотами і островами. Згідно з Водним кодексом України, болото-це надмірно зволожена ділянка суші зі стоячим водним режимом і певним рослинним покривом. Болота не належать до водойм. Вони являють собою особливий тип наземної екосистеми, що характеризується надмірною зволоженням, наявністю вологолюбної рослинності і процесом торфоутворення. [8]

Третій тип земель водного фонду включає землі, зайняті прибережними захисними зонами навколо морів, річок і водосховищ. Прибережні зони водних шляхів; віднесені до зон відведення для гідротехнічних та інших водогосподарських споруд і водних шляхів. Вони призначені для захисту водних об'єктів від забруднення, засмічення, виснаження і здійснення певних видів господарської діяльності, безпосередньо пов'язаних з довгостроковим і досить активним використанням водних об'єктів.

Прибережна захисна смуга є складовою частиною водоохоронної зони і встановлюється в певних межах. Основною метою виділення земельних ділянок під прибережні захисні смуги є захист поверхневих вод від забруднення,

засмічення і збереження їх водності. Згідно зі статтею 60 ЦК України, вони встановлюються по ширині (міжвоєнній) уздовж кромки води) малі річки, струмки, річечки і ставки площею менше гектара — 25 м; б) річки середнього розміру, їх водосховища, водосховища—цистерни і ставки площею більше 3 га - 50 м; в) великі річки, їх водосховища, озера - 100 м.

Водоохоронна зона має певні межі. Зокрема, виділені внутрішні і зовнішні кордони. Внутрішня межа водоохоронної зони збігається з мінімальним рівнем води в акваторії. При цьому Категорія водних об'єктів, їх правовий режим і цілі використання не мають значення. Зовнішні межі водоохоронної зони залежать від категорії земель, типу населених пунктів та природних особливостей акваторії. [7]

Відповідно до Водного кодексу України, до земель Водного фонду можуть бути віднесені земельні ділянки для створення окремих зон санітарно-захисних зон та особливих режимів цих зон санітарно-охоронювані території - це території та водні об'єкти, на яких запроваджено спеціальну правову систему для запобігання погіршенню якості води. якість джерел централізованого водопостачання в зонах водозабору.

Зона санітарної охорони джерела і призначення централізованого водопостачання є частиною водоохоронної зони і розділена на три зони особливого режиму: перша зона (суворого режиму) - водозабір, об'єкти водопостачання; третя зона (моніторингова) - призначена для контролю за станом води органи і здійснюють господарську діяльність щодо захисту джерела водопостачання від забруднення, засмічення та інших видів недбалого використання.

Таким чином, землі, зайняті поверхневими водами: природні водойми (озера), водні шляхи (річки, струмки), штучні водойми (водосховища, ставки), канали та інші водні об'єкти, землі прибережних охоронних зон, крім того, конкретні розміри і межі окремих водних ресурсів визначаються на землях Український водний фонд. Враховуючи важливість цих земель у забезпеченні охорони та раціонального використання водних ресурсів, а також необхідність

забезпечення спеціальної правової системи у зв'язку з цим, землі водного фонду виділяються в окрему категорію земель.

Площа територіальних вод України в Чорному морі становить 24 850 км², площа шельфу становить близько 57% від загальної довжини шельфу Чорного моря.

У межах України 14 головних лиманів і лиманів загальною площею 1 952 км², вісім заток площею 1,77 тис км², 19 прибережних водно-болотних угідь загальною площею 635 тис. га [8].

Підземні водні об'єкти є складовою частиною водного фонду України. ВКУ не визначає, які водні об'єкти відносять до підземних, але стаття 1 кодексу визначає поняття водоносного горизонту як однорідного шару гірських порід, у якому вода завжди присутня [1].

1.2. Правовий режим земель водного фонду

Чинний Земельний кодекс України виділяє різні види територій водного фонду. Більшість із цих територій є територіями, вкритими водою. Практично всі водойми займають території, на яких вони розміщені. Винятком є лише ґрунтові води та джерела. Це тому, що вони знаходяться земельних надрах. Водні території включають лише ті об'єкти, які протягом тривалого періоду року перебувають під водою [11]. Території, вкриті водою короткий проміжок часу, не вважаються землями, що покриті водою. Території зі штучними басейнами, комунальними чи промисловими системами водопостачання тощо не входять до власності цієї території [12].

До другого типу земель водного фонду відносяться землі, що займають болота та острови. Водно-болотне угіддя відповідно до ВКУ – це надмірно зволожена територія із застійними водним балансом і певним рослинним покривом. Болото не вважають водним об'єктом. Вони являють собою особливий тип наземних екосистем, що характеризуються надлишковим зволоженням, наявністю вологолюбних рослин та процесами торфоутворення. Особливістю

островів є те, що вони фактично з усіх боків відокремлені від суші морем, а їх правова система залежить від порядку вод [10].

Третій тип земель водного фонду формують території прибережно-захисних смуг вздовж річок, морів чи навколо інших водойм, а також земельні ділянки призначені для гідротехнічних, водогосподарських споруд та каналів. Їх метою є захист водних об'єктів від забруднень і виснаження, сприяють здійсненню певних водогосподарських робіт, які безпосередньо пов'язані з тривалим і всебічно активним користуванням водним об'єктом. Прибережна захисна смуга є частиною водоохоронної зони і встановлюється в її межах. Вони безпосередньо прилягають до водойм. Основною метою відведення земель для прибережних захисних смуг є охорона поверхневих вод від засмічень та забруднень, підтримання їх водності.

Розмір та використання виділеної земельної ділянки визначаються відповідно до проектів землеустрою, розроблених та затверджених водокористувачами після погодження зі спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади та водогосподарськими установами з питань екосистем та природних ресурсів. Прибережна зона водного шляху також є самостійним елементом земель водного фонду. Відповідно до статті 64 СК України та статті 92 Водного Закону України, вони встановлюються тільки на судноплавних водних шляхах за межами населених пунктів.

Розміри та межі берегозахисних смуг уздовж узбережжя, навколо заток і лиманів визначаються в межах населених пунктів згідно з проектами землеустрою з урахуванням вимог містобудівної документації. Земельним кодексом України не визначено конкретних розмірів і меж смуги прибережної захисної смуги вздовж узбережжя моря, заток і лиманів. У таких випадках вони встановлюються згідно проекту землеустрою.

Право власності на землю гарантовано, це право набувається громадянами, юридичними особами та державами тільки в тому випадку, якщо воно засноване на законах і нормативних актах.

У таблиці 1. 2 вказана рекомендована ширина захисних смуг відповідно до статті 60 Земельного кодексу України, які встановлюються вздовж урізу води у меженний період [12].

Таблиця 1. 2

Рекомендовані розміри захисних смуг

Тип водойм	Рекомендована ширина
для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш як 3 га	25 м
для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 га	50 м
для великих річок, водосховищ на них та озер	100 м

«Водночас слід зазначити, що статтею 88 ВКУ для цих вод передбачено виділення прибережної захисної смуги шириною не менше 2 кілометри від краю акваторії. Тому, згідно з проектом землеустрою, ширина таких смуг має бути не менше 2 кілометрів. Водовідвідні канал є окремою частиною території водного фонду. До них належать землі водного фонду що використовуються для забезпечення захисту від забруднення, пошкодження та руйнування магістральних каналів, проміжних каналів та інших водних шляхів зрошення, дренажних систем, гідротехнічних і водомірних систем, гребель і водойм на річкових берегах для яких встановлено спеціальний правовий режим. Розміри та характер використання земельних ділянок водовідвідного русла розробляються водокористувачами за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів і органами водного господарства» [10].

Прибережні водні артерії також є окремими частинами територій водного фонду. Відповідно до статті 64 ЗКУ та статті 92 ВКУ вони встановлюються лише на судноплавних шляхах поза населеними пунктами. Відповідно до статті 67 ВКУ перелік внутрішніх водних шляхів, віднесених до судноплавних, затверджується Кабінетом Міністрів України. Земельний кодекс України не

передбачає конкретних розмірів земельних ділянок на прибережних водних шляхах. Її розмір визначається проектом землеустрою. Іншим видом земель водного фонду є землі, на яких безпосередньо використовуються гідротехнічні, інші водогосподарські споруди і канали.

У статті 58 Земельного кодексу України зазначено, що для забезпечення водного балансу у водних об'єктах встановлюються окремі водоохоронні зони. Насправді вони відіграють певну роль у захисті поверхневих вод (природних водойм, водних шляхів і штучних водойм) та морів [13].

«Водоохоронна зона – це об'єкт, який є природоохоронна територія, на якій регулюється господарська діяльність. До складу водоохоронної зони враховано прибережні захисні смуги, які входять до складу територій водного фонду. Таким чином, природоохоронні території стають землями водного фонду, оскільки в їх межах виділяється прибережна захисна смуга» [14].

Висновок до розділу 1. Вода відіграє важливу роль у природному середовищі. Вона забезпечує економічне, соціальне та екологічне життя як людства, так і рослин і тварин землі. Як компонент навколишнього середовища вода пов'язана з окремими земельними ділянками, які називаються землями водного фонду. Цей момент достатньо детально врегульований у відповідному законодавстві України. Одним із таких нормативно-законодавчих актів є чинний Земельний кодекс України, в якому цьому питанню приділяється серйозна увага.

РОЗДІЛ 2

СТАН ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ І ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Проблеми використання водних ресурсів

«Розрізняють дві форми використання водних ресурсів: водопостачання та водокористування. Перший із них включає заходи щодо забезпечення водою населення, промислових підприємств, транспорту та інших споживачів, а основним його завданням є перетворення річкового стоку в придатні для використання водні ресурси. Водопостачання здійснюється за допомогою транспорту, каналів, штучних водойм, дамб і дренажних систем. Друга форма водокористування являє собою сукупність усіх видів використання водних ресурсів у всій системі природного використання» [15]. На рисунку 2.1. вказані компоненти та види водокористування [18].

Рис. 2.1. Компоненти та види водокористування

Водокористування визначається як використання води шляхом прямого застосування корисних властивостей води у водному об'єкті, яке не передбачає прямих витрат (гідроенергетика, водний транспорт, рибальство, туризм, водні види спорту, відпочинок) або шляхом використання корисних властивостей води, тобто за допомогою поглинанням води з водойм. Водоспоживання при інтеграції в технологічні процеси часто передбачає прямі втрати води (промисловість, сільськогосподарське або комунальне господарства тощо) [17].

Українській економіці характерні певні проблеми у різних сферах водокористування, наведемо їх загальний перелік [15].

Економічні проблеми: відсутність фінансування модернізації системи водопостачання; неефективна система платного водокористування; значна соціально-економічна шкода; відсутність механізму відшкодування збитків; система розрахунку відшкодування завданих збитків є неадекватною; відсутність екологічних засобів відновлення та захисту водного середовища.

Комунальні (регіональні) проблеми: значна зношеність систем міського водопостачання та водовідведення; значні втрати очищеної води; відсутній контроль споживачами якості, ні навіть кількості води, що їм подається.

Управлінські проблеми: право власності на водні об'єкти та монополія на ключових ринках водних послуг.

Екологічні проблеми: хімічне, термічне, радіологічне та бактеріологічне забруднення водойм; небезпека для здоров'я внаслідок недостатнього очищення питної води та вторинного забруднення очищеної води; значний забір води для забезпечення економічних потреб дефіцитних регіонів.

Соціальні проблеми: недостатня кількість питної води; підвищення захворюваності внаслідок вживання забрудненої питної води; відсутність інформації для населення про стан питної води та систем водопостачання.

Нормативно-правові проблеми: некоректність та неадекватність механізмів ціноутворення за спецводокористування; неактуальні стандарти якості питної води.

Територіальні проблеми: забруднення транскордонних вод, відсутність міждержавних інституцій контролю якості транскордонних вод [15].

Однією з найбільших проблем у сфері водокористування є дефіцит питної води. В Україні не лише великі міста, а й малі населені пункти зіткнулися з проблемою забезпечення якісною питною водою [19]. У більшості сіл України вже немає безперебійного водопостачання і ця кількість продовжує зростати через локальні стихійні лиха, порушення рослинного покриву, вирубку лісів, видобуток корисних копалин та меліоративні роботи [16]. Як приклад, слабкість населених пунктів у цьому плані особливо проявилася на Заході України у 2015 та 2016 роках. Спекотне мало дощове літо спричинило пересихання річок, повне висихання меліоративних каналів, пересихання криниць. Територіальні громади забили на сполох, і ситуація стала предметом дискусій серед керівництва, науковців та населення. У більшості регіонів України залишаються невирішеними питання якості питної води. Щорічно у водойми скидається приблизно 3,5 млрд. м³ стічних вод, що містять шкідливі хімічні речовини, забруднювачі та патогени, що надзвичайно негативно впливає на здоров'я людей [20].

Характерною рисою водних ресурсів є їх екстериторіальність. За результатами багаторічних спостережень потенційний ресурс річкових вод України оцінюється в 209,8 км³, з яких лише 25 % формується в межах України, а решта надходить з території сусідніх держав [14]. Це загроза з точки зору національної безпеки. Водні ресурси України мають чітко виражені регіональні тенденції. Головною особливістю просторового розподілу водних ресурсів є зменшення запасів із заходу на південний схід. Крім того, водні ресурси України характеризуються високими часовими коливаннями [21].

Великою проблемою у сфері водокористування і не тільки, на сьогоднішній день є повномасштабні військові дії на території України. Це не лише спричинило тисячі смертей, каліцтво життів та інші болісні наслідки, які ми відчуваємо щодня, але також вплинуло на використання води та охорону водних ресурсів, тобто на геоекологічний стан навколишнього середовища.

Наслідками погіршення екологічного стану є обстріли атомних електростанцій, мінування територій, спалювання лісів, тління трупів, вибухи хімічних заводів та багато інших збитків, які впливають на життя та здоров'я населення. Найбільший негативний вплив військові дії мали на водні системи, які охоплюють 4,0 % площі України. Наразі забруднено понад 1100 водойм, утворено понад 49 тис. нових ставків. Війна зруйнувала та забруднила водну інфраструктуру. На даний час гідроекологічний стан природних водойм і водотоків погіршився внаслідок умов воєнного часу і його вивчення є найактуальнішою проблемою сучасності [22].

2.2. Методи моніторингу та аналізу земель водного фонду

Проблема підвищення ефективності використання водних ресурсів потребує впровадження автоматизованих засобів і засобів, що відкривають перед науковцями ширші можливості. У цьому контексті актуальним стає використання спеціалізованих прикладних програм, розроблених на базі геоінформаційних технологій.

Геопросторові інформаційні технології надають можливості для ефективного збору, обробки та аналізу географічних даних, пов'язаних з водними ресурсами. Спеціальні прикладні програми, створені на основі цих технологій, допомагають вирішувати різноманітні завдання, таких як моніторинг земельних ресурсів. Допоможуть у прогнозуванні та оптимізації користування земельним ресурсами [23].

Автоматизовані системи дозволяють постійно контролювати рівень, якість води та інші параметри для своєчасного виявлення змін і проблем. Геопросторові інформаційні технології сприяють розробці моделей для прогнозування розподілу водних ресурсів, запобігання можливим проблемам і сприяють якіснішому плануванню. Система оптимізації використання земельних ресурсів сприяє оптимізації використання водних ресурсів з урахуванням географічних та кліматичних особливостей регіону.

«Не дивлячись на те, що більшість земельних фондів перебувають у приватній власності, держава повинна постійно контролювати використання цих земельних ресурсів. Для ефективного управління органи влади повинні мати повну оперативну інформацію про використання землі. Вихідні дані, потрібні для складання статистичної звітності, отримують від сільських, селищних та міських рад, які є основними джерелами облікової та інформаційної звітності. Збір і надходження даних можливі на локальному (органи місцевої влади), районному (районні відділи Державного екологічного кадастру), регіональному (головні обласні управління Державного екологічного кадастру) та національного (Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру) рівнів» [23].

Дані про земельний фонд проходять якнайменше чотири рівні, перед надходженням до національної бази даних. Слід зазначити, що перші два рівні інформації збираються та обробляються протягом тривалого часу через обмежену кількість сучасного обладнання та комп'ютерної техніки. Звіти формуються та подаються два рази на рік і як наслідок відсутність достовірної оперативної інформації в режимі реального часу.

Серед основних складових інституційного середовища сучасної геоінформаційної системи моніторингу земель водного фонду особливе значення мають Державний картографо-геодезичний фонд України (Держкартгеофонд) та фонд документаційного забезпечення Держзему. Відповідно до Закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» цей об'єкт вважається резервним ресурсом, що містить картографо-геодезичні матеріали та дані загальнодержавного та міжгалузевого значення. Державне підприємство діє як центральний орган виконавчої влади та відповідає за реалізацію державної політики у сфері топографії, геодезії, картографічної діяльності та управління державним картографічним геофондом [23].

«Створення кадастрових карт та інших матеріалів з використанням геоінформаційних технологій для моніторингу земель водного фонду, опис властивостей територій та внесення цієї інформації до бази даних

автоматизованих земельно-кадастрових систем виконує завдання оцінки землі та оподаткування.

Проте забезпечення надійної та якісної інфраструктури планування на державному рівні не є повністю гарантованим. До прикладу, інформація про всі земельні наділи є недостатньо повною. За даними Державного геокадастру, станом на початок 2021 р. в держкадастрі занесено лише семантико-картографічні ознаки приблизно 19,2 млн. об'єктів загальною площею 40 965,2 тис. га, що відповідає близько 70 % загальної площі України» [23].

При формуванні геоінформаційного простору автоматизованих систем необхідно враховувати результати інвентаризації земель, ґрунтово-біологічних досліджень, проєктів землеустрою, земельно-економічної оцінки та поточний збір даних [24]. Дані моніторингу земель водного фонду мають бути однією зі складових інформаційного простору системи про екологічний стан земельних ресурсів. Зв'язок із системами ГІС моніторингу земель дуже важливий для управління. Це пояснюється тим, що система має виконувати багато функцій, зокрема оперативний аналіз інформації з інформаційної бази системи та забезпечення можливостей зв'язку для їх використання щоб отримувати безкоштовну або комерційну інформацію [23].

Зокрема, геопросторове картографування водних об'єктів включає багато завдань, які постійно вдосконалюються:

- автоматичне створення та використання карт у програмному забезпеченні ГІС з використанням різних типів даних (карти, цифри, текст і графіка, таблиці тощо), а не тільки картографічних;
- застосування системних наукових підходів до картографування та аналізу геосистеми за допомогою набору географічних карт і географічних атласів на різних регіональних рівнях з характерними значеннями для таких компонентів, як об'єкти, предмети та методи, впровадження чіткого порядку завдань, комплексів заходів, досліджень;
- інтерактивність картографування, що здійснюється у двосторонньому інтерактивному режимі взаємодії між людиною (користувачем,

картографом) і комп'ютером, обмінюючись серією запитів і відповідей між ними з метою втручання та керування процесами комп'ютера (обчислення, моделювання) та тісний зв'язок між тим, як створюються та використовуються екогеографічні карти;

- оперативне використання карти дає змогу отримувати дані та запускати цей процес у режимі реального часу, а також отримувати результати для відображення користувачем у проміжок часу, схожий на режим реального часу.

Для спрощення обміну даними між різними джерелами та суб'єктами важливо використовувати єдину геоінформаційну систему, яка складається зі стандартів і технічних рішень. Також це допоможе для створення інтегрованої бази даних і зробить її якісною та надійною [23].

2.3. Стан водних ресурсів на території Хмельницької області

Водні ресурси Хмельницької області – це річки, озера, водосховища, ставки та підземні води. Річкова мережа області дуже густа та налічує близько 3733 річок, загальна протяжність яких понад 12880 км. На Хмельниччині озер мало, основна їх частина зосереджена на північній частині області, в басейні р. Горинь. Найбільшими озерами є Святе та Требіж, площею 4,2 га. і 2,6 га. відповідно. На території області розміщено 51 водосховище, загальний об'єм яких 258,2 млн. м³ і 2280 ставків [26].

У 2017 р. показник водозабору Хмельницької області становив 106,2 млн. м³, що на 2 млн. м³ більше ніж у 2016 р. У 1990 р. водозабір нараховував 365,2 млн. м³, а за останні сімнадцять років водопоглинання зменшився майже в тричі. Це пояснюється тим, що з кожним роком збільшується частка компаній, які працюють над системами зворотного водовідведення. Покращуються показники загального використання водних ресурсів області.

«У Хмельницькій області водозабір здійснюється з поверхневих та підземних вод. Більша частина водозабору, близько 60% від загального,

здійснюють з поверхневих водних об'єктів. У період семи років з 2016 р. по 2023 р., через зменшення загального показника водозабору, водозабір з поверхневих вод зменшився. У 2016 р. забір води з поверхневих водних джерел становив 113,6 млн. м³, а у 2023 р. – 65,27 млн. м³. У цей період із підземних джерел було видобуто практично однаковий об'єм води, приблизно 40-45 млн. м³» [26].

Через забезпеченість водним ресурсом адміністративного району та розвиток різних галузей промисловості по області кількість забраної води розподіляється нерівномірно. У таблиці 2.1 представлений поділ районів Хмельницької області на групи, в залежності від поглинутого ними об'єму водозабору [26].

Таблиця 2.1

Об'єми водозабору у районах Хмельницької області

№	Об'єми водозабору	Назва району
1	Низький об'єм водозабору (0,1 млн. м ³ – 1,4 млн. м ³)	Білогірський, Віньковецький, Новоушицький, Славутський, Старосинявський адміністративні райони;
2	Середній об'єм водозабору (0,5 млн. м ³ – 0,9 млн. м ³)	Дережнянський, Ізяславський, Кам'янець-Подільський адміністративні райони;
3	Високий об'єм водозабору (1 млн. м ³ – 4 млн. м ³)	Волочиський, Городоцький, Дунаївецький, Летичівський, Полонський, Старокостянтинівський, Теофіпольський, Хмельницький, Чемеровецький, Шепетівський, Ярмолинецький адміністративні райони.

Зокрема, в області є міста, водозабір і використання водних ресурсів яких перевищують загально районні показники, а також виходять за їх межі.

Ними є Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Славута, Шепетівка, Нетішин. Показники водоспоживання у Хмельницькому та Кам'янці-Подільському у декілька разів перевищують показники водозабору. Це пояснюється тим, що ці міста отримують воду по водогонах з інших водозаборів. Крім того, у цих містах поширеним є забір води з підземних водойм і його частка становить біля 90 %.

У таблиці 2.2 представлений поділ районів на групи за об'ємом використання свіжої води у розрахунку на одну особу.

Значна частина води області використовується для промислових потреб. Промислові водозабори беруться як з поверхневих, так і з підземних вод. З поверхні взято 40,27 млн м³, підземних – 7 млн м³. Найбільша кількість води забирається на потреби електроенергетики (рис. 2.2). Тому, що в межах області у м. Нетішин Славутського району розташована атомна електростанція, об'єм водозабору якої – 40,64 млн. м³, що становить 85 % загального промислового водоспоживання Хмельницької області [26].

Таблиця 2.2

Об'єми використання свіжої води (на 1 особу) у Хмельницькій області

№	Об'єм використаної води однією особою, м ³	Назва району
1	44,1 – 50	Новоушицький, Вінковецький, Ярмолинецький, Дережнянський, Старосинявський, Шепетівський, Славутський, Білогірський;
2	50,1 – 60,0	Кам'янець-Подільський, Дунаївецький, Городоцький, Хмельницький, Летичівський, Ізяславський;
3	60,1 – 70,0	Чемеровецький, Волочиський, Красилівський, Полонський райони;
4	70,1 – 73,9	Теофіпольський та Старокостянтинівський райони

Великий обсяг водозабору мають підприємствами харчової промисловості – 3,542 млн. м³, вода для яких, в залежності від типу підприємства, забирається приблизно порівну з наземних і підземних джерел. Виробництвом продуктів харчування та переробкою сільськогосподарської сировини займаються 656 підприємств, понад 60 з яких є лідерами як в області, так і в Україні.

Промисловість будівельних матеріалів Хмельницької області займається переважно в'язучими матеріалами – вапном і цементом (Кам'янець-Подільський). Такі підприємства споживають велику кількість води. Підприємства цього

сектору використовують 1,888 млн м³ води, у тому числі із підземних водних ресурсів – 1,549 млн м³.

Машинобудування є провідною промисловою галуззю на Хмельницьчині, на території області розміщено 202 підприємства цієї галузі. Найбільші машинобудівні підприємства: ДП «Новатор», ВАТ «Темп», (м. Хмельницький), Волочиський машинобудівний завод ПАТ «Мотор Січ», ДП «Красилівський агрегатний завод» (м. Красилів), Кам'янець-Подільський електромеханічний завод та інші [26].

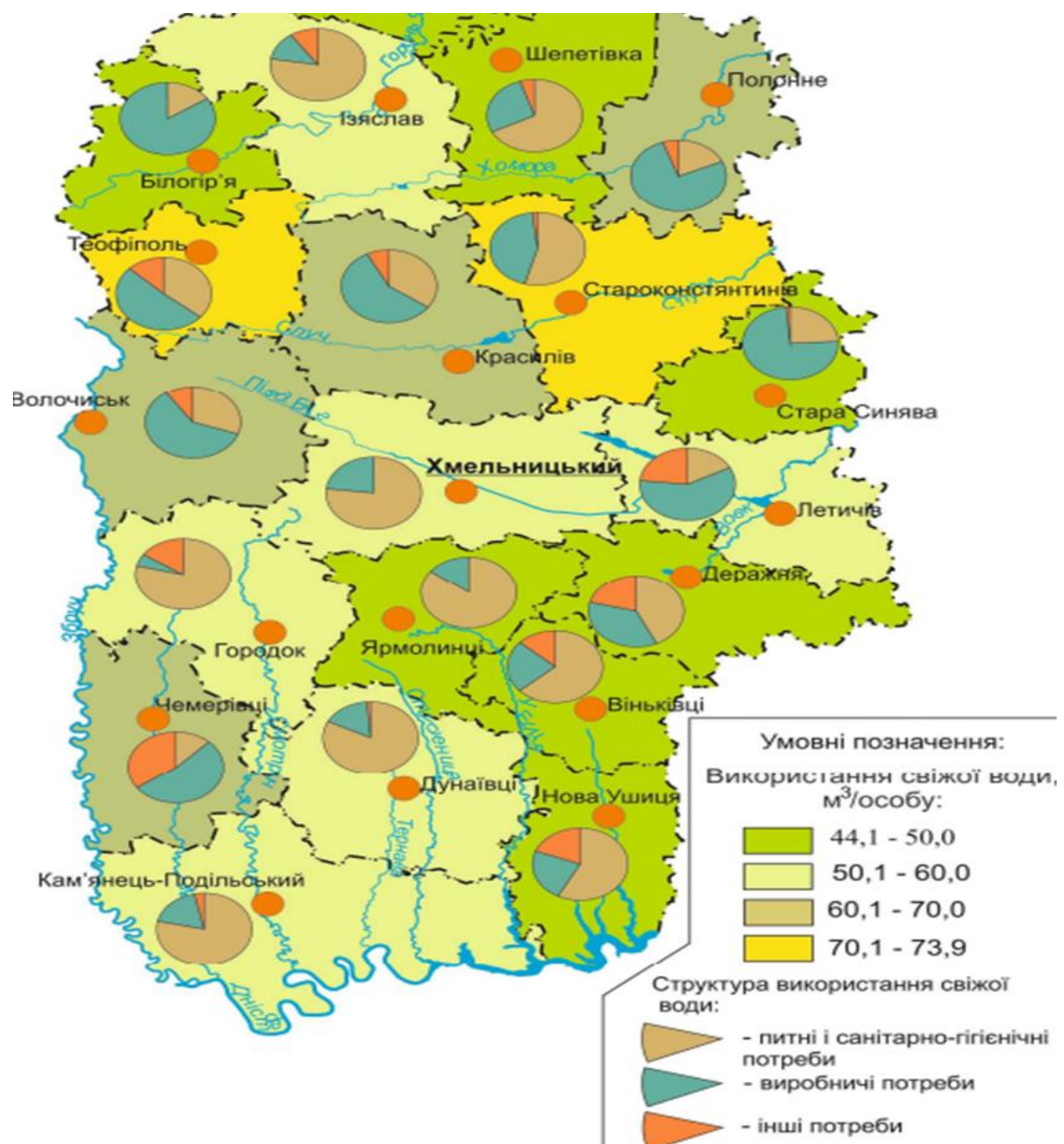

Рис. 2.2. Використання свіжої води у Хмельницькій області, 2022 рік

Проаналізувавши рисунок 2.2 бачимо, що велику кількість води використовується для питних та санітарно-гігієнічних потреб з ціллю житлово-комунальних та побутового обслуговування. Максимальну кількість води використано для комунальних та побутових потреба – 19,87 млн м³, виробничі потреби поглинули 2,360 млн м³ води [26].

Маючи на меті раціональне використання водних ресурсів та покращення екологічного стану водних об'єктів області, запроваджено програму розвитку водного господарства Хмельницької області на період до 2024 року. Основними завданнями програми є створення сприятливих умов для ефективного функціонування водного господарства, управління водними ресурсами за водозбірним принципом, реалізація національної політики у сфері використання та відтворення, меліорації та здійснення розробки експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, вдосконалення організаційної структури комплексного управління водними ресурсами [25].

Висновок до розділу 2. Вода – це особливий ресурс, який забезпечує нашу життєздатність та потрібен у всіх сферах нашої діяльності. Важливим фактором є кількість та якість водних ресурсів. Україна забезпечена достатньою кількістю водних ресурсів, але через не раціональне їх використання якісні та кількісні показники знижуються. Для покращення водокористування важливо впроваджувати сучасні технології в усіх сферах, що стосуються використання води. Зокрема, осучаснення моніторингу водних об'єктів за допомогою ГІС технологій дозволить швидше знаходити та усувати проблеми водокористування. В умовах зростання антропогенного навантаження на водні системи все більш гострою стає проблема дотримання правил використання водних ресурсів та підтримання водних ресурсів у якісному стані.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ВОДОКОРИСТУВАННЯ В МЕЖАХ ПОЛОНСЬКОЇ ОТГ

3.1. Характеристика природно-кліматичних та гідрографічних чинників об'єкту

Полонська об'єднана територіальна громада створена у жовтні 2015 року. Місто Полонне – адміністративний центр Полонської ОТГ, розташоване на Волині, за 100 кілометрів від Хмельницького. Це стародавнє місто, а згадки про нього датуються 996 р. Місто розташоване на р. Хомора, яка протікає по діагоналі через усю громаду. В сільській місцевості переважно розвинуте сільське господарство, а для міста Полонне характерний розвиток легкої промисловості та будівництва. Через місто пролягають дороги Шепетівка-Бердичів та Новоград-Волинський-Старокостянтинів. Територія ОТГ має розгалужену мережу доріг, більшість асфальтних покриттів якої знаходяться в задовільному стані. Полонська ОТГ має розвинене соціальне обслуговування, наявні природні ресурси та корисні копалини, активний культурний центр, унікальну історичну спадщину та привабливі природні рекреаційні зони [28].

На рисунку 3.1 схематично зображені природні ресурси Полонської громади. Територія ОТГ займає площу 15018,09 га, 45 % території громади використовується для сільського господарства, 35% – забудовані землі. Легка, харчова та будівельна промисловість в основному розвинені в північній частині громади. Полонська ОТГ має потужні водні ресурси (широка річка Хомора, що протікає через значну територію громади, мальовничі заплави та озера), родовища каоліну (глини, порцеляни, цегли для виробництва керамічних виробів). За межами громади знаходиться великий діючих кар'єр та невеликих ділянки добутку глини у Великих Каленичах, родючі ґрунти (більша частина території використовується для сільського господарства), у північній частині зосереджені лісові насадження [28].

СХЕМА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- с/г землі
- ліси
- пасовища
- природно-заповідний фонд
- водний ресурс
- кар'єри (сировина для виробництва)

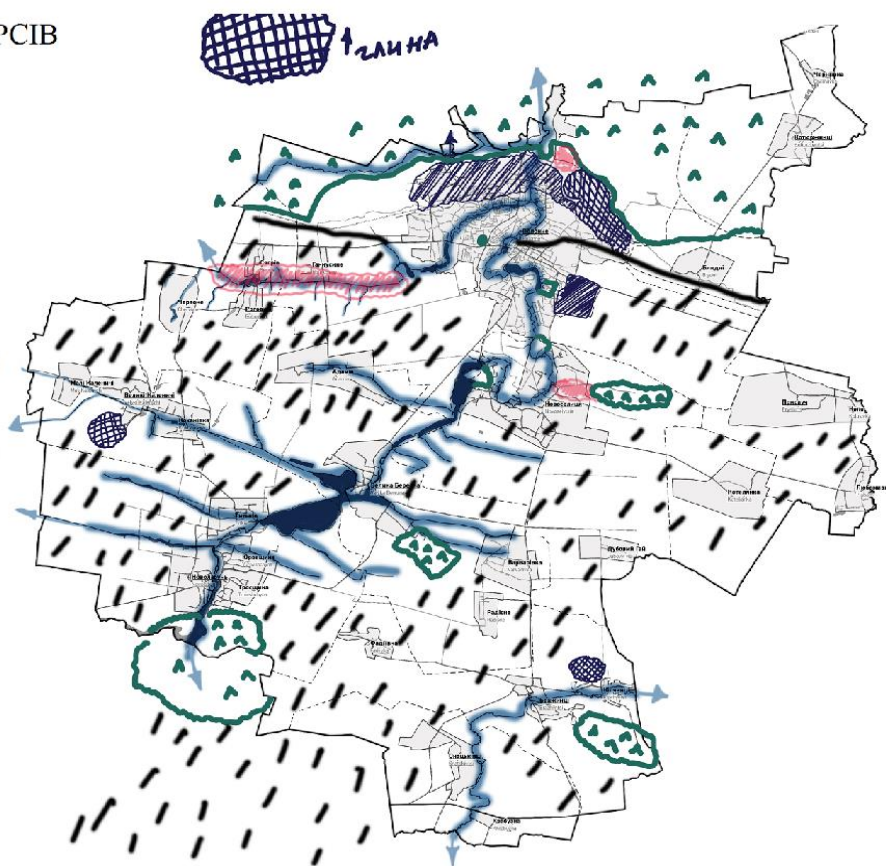

Рис. 3.1. Схема водних і природних ресурсів території Полонської ОТГ

За фізико-географічним районуванням Полонська територіальна громада розташовується в межах східної частини Малого Полісся. Це внутрішня понижена плоско хвиляста рівнина, для якої характерна велика кількість опадів, густа гідрографічна мережа, заболоченість та лісистість [27].

3.2. Аналітична характеристика водних ресурсів на території громади

Найбільшою водоймою у Полонській ОТГ річка Хомора, яка протікає майже по всій території громади, в тому числі тягнеться і через адміністративний цент місто Полонне.

Хомора – найбільша ліва притока річки Случ. Довжина в межах Хмельницької області 108 кілометрів, загальна площа басейну річки становить 1446 км². На думку краєзнавців, назва «Хомора» походить від легенди про злого полянського духа «Хо», який топив, тобто морив, людей. Вважається, що назва

річки походить від слів «Хо» та «мор». Бере початок р. Хомора на північ від села Нова Криворудка Антонінської ОТГ Хмельницького району Хмельницької області, тече з південного заходу на північний схід і впадає в р. Случ на території Житомирської області. Заплави двосторонні, деякі заболочені. Річка має помірну ширину від 5 до 8 метрів у верхній течії та 20-25 метрів у нижній течії, живлення її мішане переважно снігове [29].

У басейні річки знаходиться найбільша за використаною площею осушуваної території меліоративна система «Хомора», яка займає 20,8 тис. га. У 60-70-х роках минулого століття їх споруджували на землях, які раніше були непридатні для виробництва або мали низьку врожайність через надлишок вологи в орному шарі. Річка Хомора є колектором цієї дренажної системи, що забезпечує відведення надлишкової води з надто зволжених сільськогосподарських угідь і створення оптимального водно-повітряно-грунтового режиму для стабільного і високопродуктивного вирощування сільськогосподарських культур [29].

На р. Хомора розташовані Грицівське та Юровщанське водосховища, у її заплаві – Сахновецьке водосховище. Загальний об'єм водосховища становить 4,36 млн м³. На Юровщанському водосховищі збудовано гідроелектростанцію. У басейні річки Хомора в межах Хмельницької області налічується 221 штучних водойм (ставки) загальним об'ємом близько 14,37 млн м³. Питне водопостачання м. Полонне здійснюється з ставка «Гамарня», який знаходиться на річці Хомора поблизу села Новоселиця Полонської ОТГ [29].

3.3. Проблеми у сфері водокористування на території Полонської ОТГ

Важливим фактором що обумовлює розвиток конкретного регіону є стан водних ресурсів. Насамперед оцінимо ситуацію із забором питної води міста Полонне з р. Хомора. У таблиці 3.1 вказано загальний санітарний стан якості води у р. Хомора [32]. Встановлено, що за санітарними показниками якість води у період з 2013 по 2023 роки відноситься до другого класу підкласу 2(3), що за

гігієнічними та екологічними вимогами відповідає значенню «добра» з нахилом до значення «задовільна», слабо забруднена прийнятною якості [30, 31].

Таблиця 3.1

Гідрохімічні показники якості води річки Хомора (період 2013 – 2023 рр.)

Рік	БСК ₅ , мг/дм ³	Розчинений кисень, мг О ₂ /дм ³	Сульфати, мг/дм ³	Хлориди, мг/дм ³	Амоній, мг/дм ³	Нітрати, мг/дм ³	Нітриди, мг/дм ³	Фосфати, мг/дм ³	Перманг. окисн., мг/дм ³	ХСК, мг/дм ³	Загальний азот, мг/дм ³
2013	3,2	1,4	1	1,2	3,2	4	2,8	2,8	2	1,8	2,34
2014	2,83	1,17	1	1,17	3,08	4	3,75	2,92	2	1,83	2,38
2015	2,5	1,33	1	1	3,42	4	3,58	2,92	2	1,92	2,37
2016	2,17	1,17	1,08	1	3,58	3,75	3,75	2,67	1,67	1,92	2,28
2017	2	1	1	1	2,75	4	3,5	3	1,67	1,67	2,26
2018	2	1	1	1,08	3,33	4	3,58	3	1,75	2	2,28
2019	2,85	1,54	1,23	1	3	4	3,23	2,92	2,15	1,92	2,38
2020	2,42	1,42	1,33	1,17	2,75	3,75	3,5	2,92	2,08	1,92	2,33
2021	2,67	1,33	1,5	1	2,3	3,5	3,33	3,42	1,92	1,92	2,29
2022	2,82	1,55	1,18	1	2,8	4	3,38	2,64	2,09	2	2,35
2023	2,75	1,25	1,08	1,08	3,25	3,92	3,73	3	2	1,92	2,40

Поміж проаналізованих даних на рисунку 3.2 найгіршим було значення класу якості групи нітрогену на рівні 4 [32]

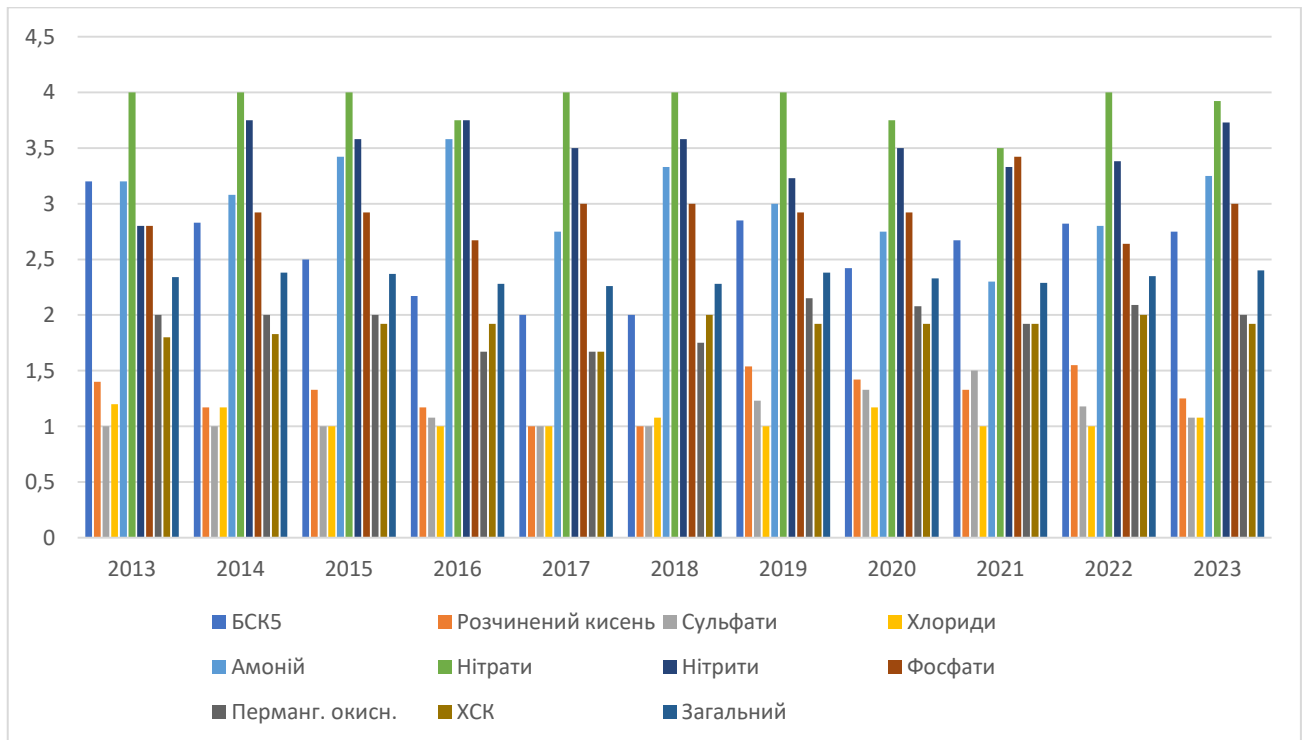

Рис. 3.2. Класи якості води річки Хомора (питний водозабір у місті Полонне)

Не дивлячись на встановлення допустимої якості води у питному водозаборі, 66% розрахункових значень показників загальних гігієнічних параметрів мають низький рівень розвитку, 9,1 % – незадовільний, 2,7 % – недостатній, лише 11,8 % вказує на достатній, 14,5 % – на високий рівень розвитку (додаток 1, рис. 3.3. а). Мінімальне значення загального показника якості блоку загальних гігієнічних параметрів не перевищує 0,171 (зафіксовано у 2016 році), що відповідає низькому рівню розвитку (рис. 3.3. б). Важливо щоб органи влади міста Полонне звернули особливу увагу на стан питного водопостачання, яке є невід’ємною частиною життєзабезпечення населення [30].

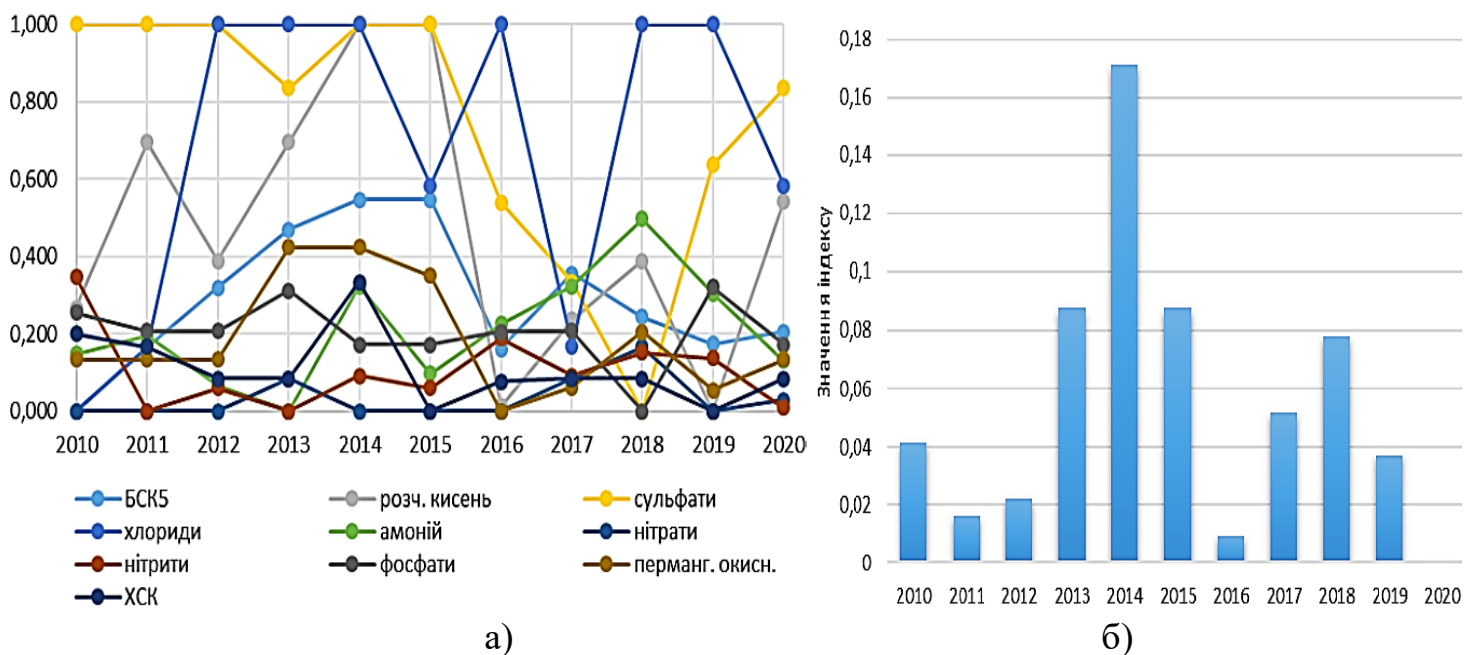

Рис. 3.3. Індеси загальних санітарних показників якості води

Одним із факторів, що визначають розвиток території, також є наявність суб'єктів господарювання, які найбільше забруднюють поверхневі води. На території Полонського району їх два: КП «Водопостачання Полонне» (місто Полонне) та ТОВ «Понінківська картонно-паперова фабрика» (місто Понінка), які скидають зворотні води у розмірі 137 тис. м³ та 510 тис. м³ відповідно протягом 2023 року (рис. 3.4.) [32].

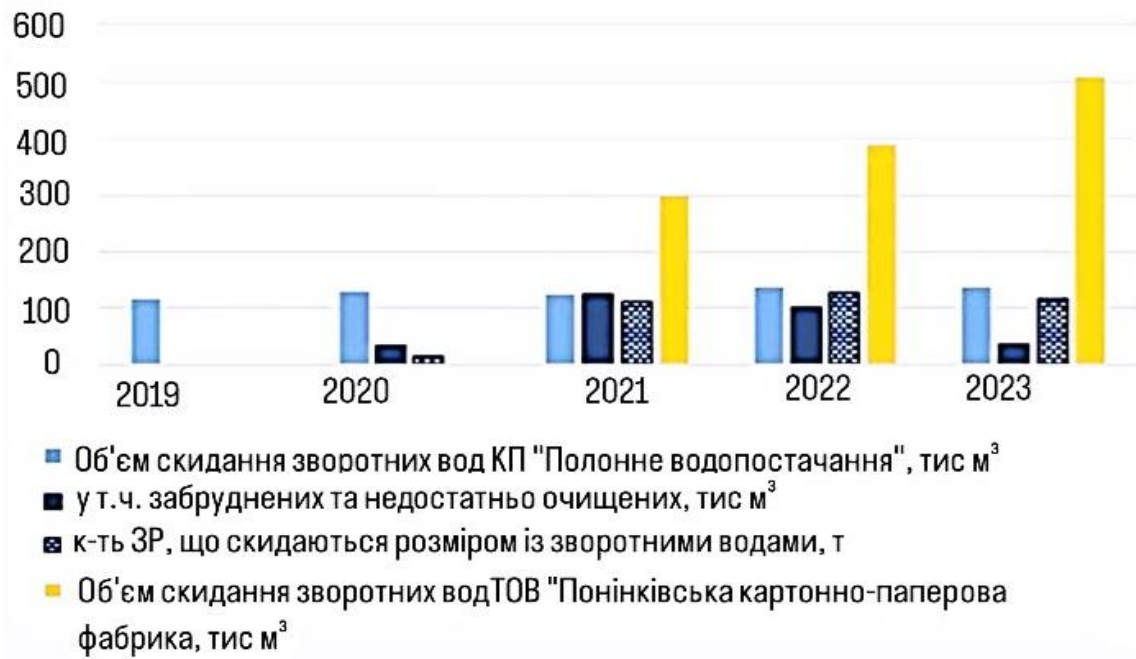

Рис. 3.4. Аналіз скидів зворотних вод основних забруднювачів поверхневих водних об'єктів Полонського району

Збільшення витрат зворотних вод з року в рік визначає низьке значення індексу, яке дорівнює нулю за період 2019 – 2023 років. Позитивних змін у динаміці скидів забруднених вод та вмісту забруднюючих речовин не виявлено, лише у 2019 році індекс становив 1,0 (рис. 3.5) [32].

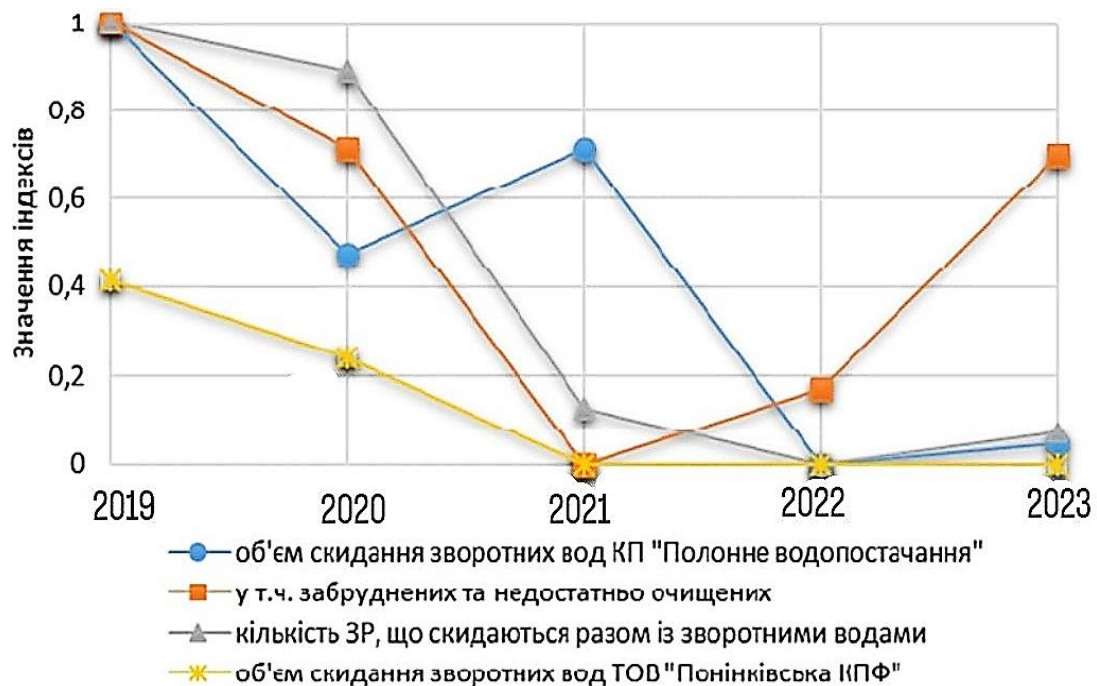

Рис. 3.5. Індекси розвитку, які розраховані на основі показників скиду зворотних вод

Загалом, аналізуючи стан водних ресурсів, індекс сталості був на низькому рівні у 2018 – 2019 роках, недостатньому у 2018 році та достатньому у 2020 – 2021 роках [32].

Висновок до розділу 3. Територія Полонської об'єднаної територіальної громади багата природними ресурсам, головною водною артерією є річка Хомора. Водні ресурси громади, в основному, використовують у сільському господарстві, промисловості та для задоволення потреб населення. Проаналізовані дані свідчать про відносно задовільну якість води, але у різні періоди часу рівень забруднень шкідливими речовинами змінювався. Збільшення скидів забруднюючих речовин у зворотні води веде до тенденції погіршення якості води у майбутньому.

РОЗДІЛ 4

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ОКРЕСЛЕНИХ ПРОБЛЕМ

4.1. Узагальнення встановлених проблем у сфері водокористування на території Полонської ОТГ

Аналіз вище вказаних даних свідчить про відсутність значного покращення якості та раціональності водокористування протягом довгого періоду часу. Стан водного фонду на території ОТГ залишався зі стабільними показниками, які мали значних змін ні в кращу ні у гіршу сторону.

На сьогоднішній день, у річці Хомора спостерігається значне перевищення іонів амонію, що видно з таблиці 4.1 [32].

Таблиця 4.1

Дані якості води у питному водозборі річки Хомора у місті Полонне

Повна назва: р. Хомора, 52км, м. Полонне, питний в/з міста			
Район річкового басейну: Дніпро			
Назва головної лабораторії, що виконує ІЛВ: Лабораторія моніторингу вод та ґрунтів РОВР у Хмельницькій області			
Остання дата спостереження: 09.01.2024			
Показник	Фактичне значення	ГДК(ОБ УВ)	Перевищення нормативу, раз
Нітроген загальний, мг/дм ³			
Біохімічне споживання кисню за 5 діб, мг/дм ³	2,85	3	Немає
Завислі (суспендовані) речовини, мг/дм ³	9,5	15	Немає
Кисень розчинений, мгО ₂ /дм ³	14,55	4	Немає
Сульфат-іони, мг/дм ³	23,78	100	Немає
Хлорид-іони, мг/дм ³	28,84	300	Немає
Амоній-іони, мг/дм ³	1,4	0,5	2,8
Нітрат-іони, мг/дм ³	0,99	40	Немає
Нітрит-іони, мг/дм ³	0,04	0,08	Немає
Фосфат-іони (поліфосфати), мг/дм ³	0,03		

Це свідчить про погане очищення зворотних вод, результатом цього можуть бути застарілі або неефективні очисні споруди. І як результат – постачання низька якість питної води для потреб населення.

Діаграма на рисунку 4.1 показує фактичні скиди забруднюючих речовин зворотних вод, що надходять у водойми території Полонського району [27].

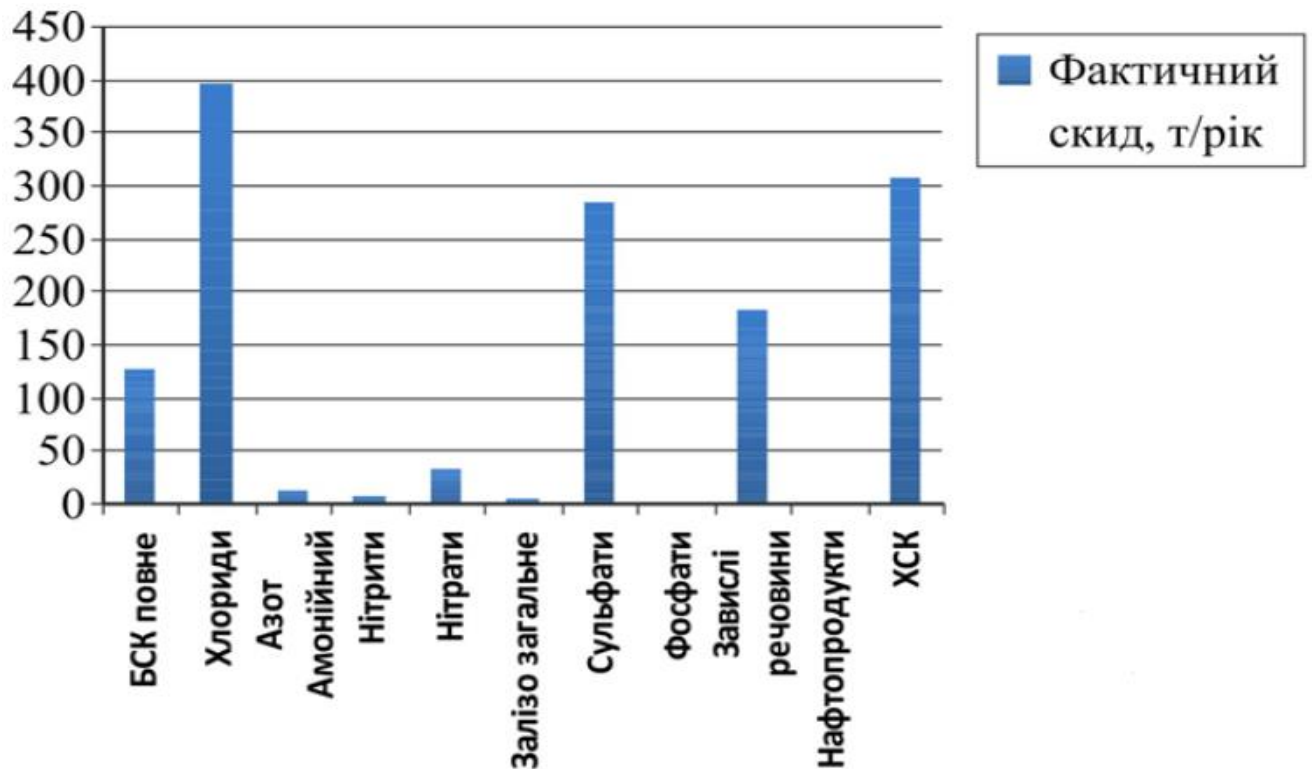

Рис. 4.1. Фактичні скиди речовин у зворотних водах Полонського району, 2023 р.

Аналіз даних показує, що фактичні скиди забруднюючих речовин у зворотні води підприємств Полонського району перевищують у порівнянні із затвердженими значеннями за такими показниками: БСК повне (перевищення у 3,4-5,8 рази), нітроген амонійний (у 3,6-4,3 рази), нітроти (у 3-4 рази), вміст заліза та завислих речовин також мають перевищення [27]. Найбільший вміст хімічних речовин у скидах становлять хлориди, сульфати та ХСК

4.2. Рекомендації щодо покращення якості водного фонду на території громади

Маючи на меті раціональне використання водних ресурсів та покращення екологічного стану водних об'єктів області було запроваджено програму розвитку водного господарства Хмельницької області на період до 2021 року (додаток 2).

Основними завданнями програми є створення сприятливих умов для ефективного функціонування водного господарства, управління водними ресурсами за водозбірним принципом, реалізація національної політики у сфері використання та відтворення меліорації та експлуатація державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, вдосконалення організаційної структури комплексного управління водними ресурсами [25].

Удосконалення механізмів водокористування повинно здійснюватися на основі впровадження прогресивних технологій виробництва, широкого поширення результатів науково-технічного прогресу, подальшого вдосконалення і створення прогресивних водозберігаючих технологій, іншими словами створення простих, рентабельних та ефективних структур водокористування [33]. Оновлення технологій повинно призвести не тільки до зменшення співвідношення між водоспоживанням і втратами води, а й до значного скорочення введення забруднюючих речовин до складу стічних вод. Це запобігатиме чіткій тенденції до переважного виснаження водних ресурсів [22].

Одним із вагомих засобів впливу на місцеві умови водокористування можуть бути плата за водні ресурси, плата за скидання стічних вод, штрафи за екологічні правопорушення [26]. Потрібно запровадити ефективну місцеву політику тарифів на водокористування та водовідведення. Екологічні витрати від споживання води та її забруднення повинні бути зрозумілі всім користувачам, особливо підприємцям і сільським агрогосподарствам. У зв'язку з цим необхідно проводити широку просвітницьку роботу, залучати до цих процесів засоби масової інформації, освітні установи та екологічні організації [14].

Висновок до розділу 4. Проаналізовані дані свідчать про те, що на території Полонської громади значних змін у покращення якості водного фонду не спостерігається. Поліпшення екологічного стану водних ресурсів залежить від координації заходів, своєчасного інформування населення, професійного виконання природоохоронних і профілактичних заходів, розробки економічних стимулів бажаної поведінки суб'єктів господарювання, а також використанню адміністративних та правових інструментів впливу на порушників природоохоронного законодавства [14].

ВИСНОВКИ

1. Питання раціонального використання водних ресурсів є актуальним для Хмельницької області, запаси водних ресурсів мають тенденцію до зменшення через зміну кліматичних умов. Забруднення прісної води небезпечними стічними водами спричиняє погіршення екологічного балансу водної системи та її здатності до самовідновлення.

2. Головною водною артерією Полонської територіальної громади Хмельницької області є річка Хомора. Водні ресурси громади використовують у сільському господарстві, промисловості та для задоволення потреб населення.

3. Аналіз показників якості води у питному водозаборі показав, що 66% розрахункових значень загальних гігієнічних показників мають низький рівень розвитку, 9,1% – незадовільний, 2,7% – недостатній, лише 11,8% вказує на достатній, 14,5% – на високий рівень розвитку. Мінімальне значення загального показника якості блоку загальних гігієнічних показників не перевищує 0,171 (зафіксовано у 2016 році). Збільшення скидів забруднюючих речовин у зворотні води веде до тенденції погіршення якості води у майбутньому.

4. Аналіз даних показує, що фактичні скиди забруднюючих речовин у зворотні води підприємств Полонського району перевищують у порівнянні із затвердженими значеннями за такими показниками: БСК повне (перевищення у 3,4-5,8 рази), нітроген амонійний (у 3,6-4,3 рази), нітрити (у 3-4 рази).

5. Основними завданнями є створення сприятливих умов для ефективного функціонування водного господарства, управління водними ресурсами за водозбірним принципом, удосконалення механізмів водокористування, створення прогресивних водозберігаючих технологій, регулювання плати за водні ресурси, плати за скидання стічних вод, штрафів за екологічні правопорушення, як засобу впливу на місцеві умови водокористування.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Враховуючи специфіку Полонської об'єднаної територіальної громади (ОТГ), можна розглянути конкретні заходи з підвищення водозабезпеченості:

1. Полонська ОТГ може розпочати проект з модернізації своєї водопровідної системи, заміни старих трубопроводів на нові, більш міцні та ефективні, а також розширення системи для покращення покриття населених пунктів. Проведення докладного аудиту стану існуючої водопровідної системи, включаючи трубопроводи, насосні станції, резервуари тощо. Заміна застарілих елементів: Визначення та заміна застарілих або пошкоджених елементів системи для запобігання витокам та втратам води. Планування та будівництво нових ділянок водопровідної мережі для забезпечення водою нових населених пунктів або розвитку існуючих.

2. Проведення досліджень по виявленню нових джерел води або реабілітації існуючих. Розглянути можливості розробки своїх водних ресурсів через будівництво нових водозаборів або очищення води з річок чи ставків. Проведення геологічних досліджень для виявлення нових джерел підземних або поверхневих вод. Відновлення та очищення старих водозаборів або джерел для збільшення їх потужності та тривалості експлуатації.

3. Стимулювання збереження води. Організація кампаній з освіти та підвищення обізнаності серед мешканців щодо ефективного використання водних ресурсів, наприклад, встановлення систем збереження дощової води або використання технологій з економії води у сільському господарстві.

4. Співпраця з місцевими органами влади та громадськістю. Важливо включити місцеві органи влади та громадські організації у процес прийняття рішень щодо забезпечення водою. Розробка спільних стратегій та програм з врахуванням потреб громади може підвищити ефективність водозабезпечення. Створення спеціальних робочих груп з представників місцевої влади,

громадськості та експертів для розробки та впровадження стратегій водозабезпечення. Проведення публічних слухань та консультацій з мешканцями щодо проблем водопостачання та пошуку оптимальних рішень.

5. Розвиток інфраструктури для водних проєктів. Інвестування в будівництво і розвиток інфраструктури, такої як резервуари для зберігання води, системи розподілу та очищення води, може забезпечити надійне водопостачання для мешканців Полонської ОТГ.

Планування та будівництво нових водозабірних, очисних та зберігальних споруд для забезпечення надійного водопостачання.

Розробка та розширення мережі трубопроводів для ефективного розподілу води по всій території громади.

Ці заходи, які складаються з комплексу технічних, організаційних та соціальних заходів, можуть сприяти значному покращенню водозабезпеченості та якості життя в Полонській ОТГ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Водний кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text> (дата звернення 25.01.2024).
2. Земельний кодекс України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 25.01.2024).
3. Про затвердження Переліку річок та водойм, що віднесені до водних об'єктів місцевого значення. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0002-98#Text> (дата звернення 25.01.2024).
4. Про Положення про Державний комітет України по водному господарству. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/98#Text> (дата звернення 25.01.2024).
5. Управління земельних ресурсів та земельної реформи. <https://www.khm.gov.ua/uk/vlada/upravlinnya-zemelnih-resursiv-ta-zemelnoyi-reformi>. (дата звернення 25.01.2024).
6. Про державний кордон України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text> (дата звернення 25.01.2024).
7. Закон України від 22.03.2001 № 2333-III Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів. БУДСТАНДАРТ Online - нормативні документи будівельної галузі України. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=51315 (дата звернення 25.01.2024).
8. Прикарпатський юридичний вісник №1/2011. Головна. URL: <http://www.pjv.nuoua.od.ua/index.php/prikarpatskij-yuridichnij-visnik-1-2011> (дата звернення 10.02.2024).
9. Репозитарій Національного Авіаційного Університету: Home. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38858/1/УДК%203410.docx> (дата звернення 15.02.2024).

10. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 8. С. 61.
11. Земельне право України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 368 с.
12. Земельний кодекс України: Науково- практ. коментар. Запоріжжя : Алерта, 2018. 544 с.
13. Раціональне водокористування як чинник національної безпеки України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/158203> (дата звернення 15.03.2024).
14. Раціональне водокористування як чинник національної безпеки України / Р.І. Тринько, М.Я. Бомба, М.М. Сливка // Вісник Національної академії наук України. 2019. № 6. С. 83-90
15. Водні ресурси на рубежі ХХІ ст.: проблеми раціонального використання, охорони та відтворення / ред. М. А. Хвесик. К.: РВПС України НАН України, 2018. 564 с.
16. Сучасні проблеми водокористування в контексті парадигми сталого розвитку / Проблеми і перспективи економіки та управління. Проблеми і перспективи економіки та управління. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262613> (дата звернення 05.03.2024).
17. Мініна О. В. Економіка довкілля і природних ресурсів. URL: <http://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/15370> (дата звернення 05.04.2024).
18. Глобалізація та глобальні проблеми сучасності : Науково-допом. бібліогр. показч. 312-те вид. Суми : Наук. Б-ка СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. 354 с.
19. Пріоритети збалансованого (сталого) розвитку для України", Всеукраїнська екологічна ліга. URL: <https://www.ecoleague.net/pro-vel/misiia-vel/vystupy-publikatsii/2008/item/46> (дата звернення 25.01.2024).
20. Сухіна О. М., Лобасов О. П. Розвиток методологічних підходів до економічної оцінки мінерально-сировинних ресурсів. Економіка України. 2017. № 2 (615) с. 67-80.

21. Мінеральні ресурси України. Державне науково-виробниче підприємство «Державний інформаційний геологічний фонд України», Київ. 2018. 270 с.
22. Моніторинг земельних відносин в Україні: 2019-2023. Статистичний щорічник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: с. 20 <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2018/10/monitoring.pdf> (дата звернення 25.01.2024).
23. Закон України “Про управління об’єктами державної власності” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16> (дата звернення 25.01.2024).
24. Водне господарство України / за ред. А. В. Яцика, В. М. Хорєва. Київ: Генеза, 2018. 456 с.
25. Закон України. Про охорону навколишнього природного середовища. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення 25.01.2024).
26. М. В. Донченко І. І. Коваленко. Геоінформаційні системи: Навч. посіб. Миколаїв : ЧНУ, 2021. 132 с.
27. Екологічний паспорт Хмельницької області за 2018 р. [Електронний ресурс] URL: <https://www.admkm.gov.ua> (дата звернення 17.03.2024).
28. Репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: Водні ресурси Івано-Франківської області: забезпеченість, якість, проблеми використання та охорони. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/21273> (дата звернення 14.03.2024).
29. Цимбалюк А.В. Особливості водокористування Полонської громади Хмельницької області. Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Гірничі, будівельні, природоохоронні технології та екологія» (присвяченої Дню науки) 15 травня 2024 року. Житомир: Житомирська політехніка, 2024. С. 46.
30. Хмельницька область – Полонська міська об’єднана територіальна громада . URL: <https://decentralization.ua/gromada/594/contacts> (дата звернення 15.02.2024).

31. G. Skyba, M. Kolodii. Quantitative assessment of water quality in the Vidsichne reservoir (Zhytomyr, Ukraine). IOP Conf. Ser.: Earth Environ. Sci. 2023. 1254. 012084

32. Річка Хомора – РОВР у Хмельницькій області. РОВР у Хмельницькій області. URL: <https://rovrkhm.gov.ua/річка-хомора/> (дата звернення 15.02.2024).

33. ДСТУ 4808:2007 Джерела централізованого питного водопостачання. Гігієнічні та екологічні вимоги щодо якості води і правила вибирання. Будстандарт Online - нормативні документи будівельної галузі України. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=53159 (дата звернення 14.05.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Індекси екологічних індикаторів сталого розвитку

Блок «Стан водних ресурсів»												
Вміст ЗР у питному водозаборі: БСК5	I3.1	0	0,167	0,318	0,47	0,545	0,545	0,161	0,356	0,242	0,174	0,205
- розчинений кисень	I3.2	0,267	0,694	0,389	0,694	1	1	0,013	0,236	0,389	0	0,542
- сульфати	I3.3	1	1	1	0,833	1	1	0,538	0,333	0	0,636	0,833
- хлориди	I3.4	0	0,167	1	1	1	0,583	1	0,167	1	1	0,583
- амоній	I3.5	0,148	0,194	0,065	0	0,323	0,097	0,226	0,323	0,497	0,303	0,129
- нітрати	I3.6	0	0	0	0,083	0	0	0	0,083	0,167	0	0,028
- нітрити	I3.7	0,345	0	0,061	0	0,091	0,061	0,189	0,091	0,152	0,136	0,008
- фосфати	I3.8	0,255	0,207	0,207	0,31	0,172	0,172	0,204	0,207	0	0,32	0,172
- перманганатна активність	I3.9	0,133	0,133	0,133	0,422	0,422	0,35	0	0,061	0,206	0,055	0,133
- ХСК	I3.10	0,2	0,167	0,083	0,083	0,333	0	0,077	0,083	0,083	0	0,083
Клас якості води в п/в	I3.11	0,041	0,016	0,022	0,088	0,171	0,088	0,009	0,052	0,078	0,0374	0

**Копія протоколу засідання обласної комісії з питань техногенно-
екологічної безпеки**

У К Р А І Н А
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
КОМІСІЯ
з питань техногенно-екологічної безпеки
та надзвичайних ситуацій
29000 м. Хмельницький, Майдан Незалежності, Будинок рад
Тел: (0382) 76-52-71 Факс: 76-51-19. umns@adm-km.gov.ua

ПРОТОКОЛ №7

позапланового засідання обласної комісії з питань техногенно – екологічної
безпеки і надзвичайних ситуацій

«7 липня» 2017 року

м. Полонне

Головує-Катніченко В.І.

Присутні – члени комісії (за окремим списком)

І.«Про стан виконання протокольного рішення №6/7 спільного засідання Хмельницької та Житомирської регіональних комісій з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій в м.Полонне 09 червня 2017 року» .

За результатами обговорення обласна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій **ВИРІШИЛА:**

1.Головам Ізяславської, Полонської, Шепетівської райдержадміністрацій постійно вимагати від власників(орендарів) ГТС користувачів водних об'єктів, рибогосподарських технологічних водойм отримання, в установленому законодавством порядку, правовстановлюючих документів на гідротехнічні споруди водних об'єктів, використання земельних ділянок під водою і гідроспорудами та право користування водними об'єктами.

1.1.Розробити єдиний водогосподарський режим експлуатації водосховищ на р.Хомора, забезпечити мінімальний санітарний пропуск води по гідротехнічних спорудах на всіх ділянках річки. (Строк 10.09.2017року).

2.Керівництву Полонської міської ради об'єднаної територіальної громади:

2.1. Відновити роботу комунальних очисних споруд м.Полонного та прийняти вичерпних заходів з припинення скидання неочищених або не достатньо очищених стічних вод у річку Хомора. (Строк 10.08.2017 року).

2.2.Провести технічну ревізію артезіанських свердловин та інженерних комунікацій із забезпеченням транспортування води до споживачів. Розглянути питання повного або часткового постачання води для забезпечення господарсько-питних потреб м. Полонного з використанням артезіанської води. (Строк 10.08.2017року).

2.3.Розробити заходи з очищення Новоселицького водосховища, оздоровлення річки Хомора, створення збалансованої екосистеми по всій акваторії річки. (Строк 10.10.2017року).

2.4.Звернутись до державного підприємства «УКРРИБА» з пропозицією встановити юридичні правовідносини стосовно оренди гідротехнічної споруди Новоселицького (Тамарнянського) водосховища-джерела питного водопостачання міста Полонне. (Строк 21.07.2017року).

2.5.Облаштувати спостережний пост за рівнями води в Новоселицькому водосховищі та дотримання санітарних витрат води. (Строк 20.07.2017року).

2.6.Вирішити питання виготовлення паспорта водного об'єкта – Новоселицького водосховища. (Строк 30.09.2017року).

2.7.Включити до фінансування проект « Реконструкція очисних споруд каналізації продуктивністю 1000 м. куб. на добу в м. Полонне Полонського району». (Строк до 24.07. 2017 року).

2.8.Пришвидшити роботу з паспортизації існуючих сміттєзвалищ, розробити методику сортування твердих побутових відходів на території громади. (Строк до 01.09.2017 року).

3.Управлінням регіонального розвитку та будівництва і житлово-комунального господарства облдержадміністрації створити комісію для перевірки якості виконання монтажних робіт «реконструкції очисних споруд каналізації в м. Полонне». Про результати роботи комісії доповісти через секретаріат обласної комісії ТЕБ і НС до 18.07. 2017 року.

4.Керівнику КП « Полонне тепловодопостачання» до 10.08.2017 року отримати дозвіл на спеціальне водокористування та норматив гранично допустимого скиду.

5. Директору ТОВ «Понінківська картонно-паперова фабрика-Україна» до 10.09.2017 року взяти заходів по усуненні впливу на якість поверхневих вод.

6. ПАТ «Хмельницькрибгосп», Ізяславській районній державній адміністрації встановити правові підстави використання земельних ділянок під водою та гідротехнічними спорудами Сахновецького водосховища (с. Сахнівці Ізяславського р-ну) . (Строк до 30.07.2017 року).

7. ПАТ «Хмельницькрибгосп», Полонській районній державній адміністрації встановити правові підстави використання земельних ділянок під водою та гідротехнічними спорудами ставків №1,2,3,4 (с.Велика Березна Полонського р-ну), ставка (с.Микулин Полонського р-ну). (Строк до 30.07.2017 року).

8. ПАТ «Хмельницькрибгосп», відповідно до ст. 77 Водного кодексу України розробити та затвердити, в установленому чинним законодавством порядку, правила експлуатації Сакновецького водосховища. (Строк до 30.09.2017 року).

8.1. ПАТ «Хмельницькрибгосп», отримати дозвіл на спеціальне водокористування рибогосподарськими технологічними водоймами. (Строк до 30.09.2017 року).

9. Голові Грицівської об'єднаної територіальної громади спільно з користувачем ставка (сmt. Гриців Шепетівського р-ну) ТОВ «Подільський господар 2004» вирішити питання отримання правовстановлюючих документів на користування водним об'єктом. До 18.08.2017 виготовити паспорт водного об'єкта, до 31.08.2017 виготовити технічну документацію та укласти договір оренди гідротехнічної споруди ставка та договір оренди землі під ГТС, до 30.09.2017 отримати дозвіл на спеціальне водокористування, до 20.07.2017 облаштувати спостережний пост за рівнями води в ставку(сmt Гриців), та дотриманням санітарних витрат води в нияньому б'єфі ставка.

10. Головам Шепетівської районної державної адміністрації, Грицівської об'єднаної територіальної громади спільно з ТОВ «Подільський господар 2004» розглянути питання про переукладання договору оренди земельної ділянки водного фонду на договір оренди водного об'єкта- ставка (сmt. Гриців). (Строк до 30.08.2017 року).

11. ПАТ «Альтан» забезпечити, відповідно до ст. 77 Водного кодексу України, розробку та затвердження, в установленому чинним законодавством порядку, правил експлуатації Юровщанського водосховища (с. Юровщина Полонського р-ну) водні ресурси якого використовуються для цілей гідроенергетики. (Строк до 30.09.2017 року).

Перший заступник голови облдержадміністрації,
перший заступник голови комісії з
питань ТЕБ та НС

о/п

В.Кальніченко

Секретар комісії

о/п

М.Пляцовий